Następ
ny

Powrót

Uroczystość oznaczenia grobu Jana Lisa insygnium „Grób Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Polski” - Kamienna Góra, 6 listopada 2026

Na Cmentarzu Komunalnym w Kamiennej Górze odbyła się uroczystość upamiętniająca Jana Lisa – żołnierza, który niemal całe życie poświęcił służbie Ojczyźnie. Jego grób został oznaczony insygnium „Grób Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Polski” oraz znakiem pamięci „Tobie Polsko”.

06.11.2026
Jan Lis Kamienna Góra

W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele samorządu, Instytutu Pamięci Narodowej, służb mundurowych, duchowieństwa, instytucji kultury i edukacji, a także rodzina bohatera, która przyjechała z Wielkopolski. Obecni byli burmistrz Kamiennej Góry Janusz Chodasewicz oraz żołnierze 16 Dolnośląskiej Brygady Obrony Terytorialnej, którzy wystawili Wojskową Asystę Honorową.

Szczególnie wzruszającym momentem uroczystości było wystąpienie Antoniego Sawickiego – praprawnuka Jana Lisa, reprezentującego rodzinę bohatera. Historię starań o godne upamiętnienie weterana przedstawił Bogdan Adamus, regionalista i inicjator przedsięwzięcia. To dzięki jego determinacji, dociekliwości i wieloletniej pracy udało się doprowadzić do tej uroczystości oraz przypomnieć mieszkańcom o niezwykłym życiorysie Jana Lisa.

Sylwetkę weterana przybliżył Jerzy Rudnicki, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN we Wrocławiu, przypominając jego wojenne losy, dokonania, męstwo i niezłomność. Z kolei Jan Kwaśniewicz, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach, wyjaśnił ideę znaku pamięci „Tobie Polsko”, nawiązującego do hasła umieszczonego na sztandarze powstańców śląskich w 1921 roku. Podkreślił również, że w Powstaniach Śląskich walczyli nie tylko mieszkańcy Śląska.

Uroczystość poprowadziła Anna Binek-Zajda z IPN w Katowicach. Jej organizatorami były Oddziały Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu i Katowicach.

Obchody obejmowały wspólną modlitwę, salwę honorową, złożenie kwiatów oraz zapalenie zniczy. Był to wyjątkowy moment wspólnotowej pamięci i hołdu oddanego człowiekowi, który niemal całe życie poświęcił służbie Polsce. Grób Jana Lisa w Kamiennej Górze stał się szczególnie oznaczonym miejscem pamięci o tych, którzy walczyli o wolność i niepodległość naszej Ojczyzny.

Cześć i chwała Bohaterowi! Pamiętamy!

Jan Lis, syn Jakuba i Wiktorii, urodził się 14 lipca 1896 roku w Horst w Westfalii. Szkołę podstawową ukończył w Psarach, w powiecie wrzesińskim, dokąd rodzina powróciła po latach emigracji. Jako nastolatek wstąpił w szeregi wielkopolskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, angażując się w działalność patriotyczną.

W marcu 1916 roku został przymusowo wcielony do armii niemieckiej. Po trzymiesięcznym szkoleniu wojskowym skierowano go na front zachodni. W latach 1917–1918 jego jednostka walczyła również na frontach włoskim i rumuńskim.

W listopadzie 1918 roku, po zakończeniu działań wojennych, Jan Lis szczęśliwie powrócił do rodzinnych stron. Już 26 grudnia 1918 roku uczestniczył w rozbrajaniu niemieckich żołnierzy w Poznaniu, włączając się w walkę o wolność Wielkopolski.

10 stycznia 1919 roku ochotniczo wstąpił do 1. Pułku Ułanów Wielkopolskich, późniejszego 15. Pułku Ułanów Poznańskich. Brał udział w walkach Powstania Wielkopolskiego, między innymi o Szubin. Od lipca 1919 roku służył w szeregach 15. Pułku Ułanów Poznańskich pod dowództwem podpułkownika Władysława Andersa. Walczył m.in. pod Bobrujskiem, nad Berezyną i w okolicach Mińska.

Jesienią 1920 roku uczestniczył w bitwie warszawskiej oraz niemeńskiej. Za bohaterstwo wykazane podczas walk starszy ułan Jan Lis został odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari. Odznaczenie otrzymał osobiście z rąk Marszałka Józefa Piłsudskiego, wraz z 60 żołnierzami swojego pułku. Uhonorowano go również czterokrotnie Krzyżem Walecznych.

W maju 1921 roku, jako ochotnik, wziął udział w walkach III Powstania Śląskiego. Służył w I szwadronie jazdy Grupy Północ. Podczas walk pod Olesnem został ranny. W sierpniu 1921 roku, w stopniu plutonowego, został przeniesiony do rezerwy. Za udział w III Powstaniu Śląskim otrzymał Krzyż na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi I klasy.

Po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę w kopalni „Reden” w Dąbrowie Górniczej, gdzie pracował do 1923 roku. Po krótkim pobycie we Francji i nieudanej próbie podjęcia tam pracy górniczej powrócił do kraju.

W styczniu 1925 roku ochotniczo wstąpił do Korpusu Ochrony Pogranicza. W stopniu chorążego służył m.in. w batalionach „Kleck”, „Snów”, „Dawidgródek” i „Orany”.

Do wybuchu II wojny światowej został uhonorowany m.in. Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918–1921 oraz Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę.

We wrześniu 1939 roku Jan Lis pełnił funkcję szefa kompanii i podoficera broni w batalionie KOP „Orany”. Po wkroczeniu Armii Czerwonej do Polski 17 września jego jednostka stoczyła kilka potyczek z oddziałami sowieckimi. Ostatecznie 23 września 1939 roku przekroczyła granicę litewską, gdzie została internowana.

Po zajęciu Litwy przez Związek Sowiecki Jan Lis został skierowany do obozu przejściowego w Juchnowie, a następnie, w lipcu 1940 roku, do obozu w Kozielsku.

W czerwcu 1941 roku został skazany na zesłanie do łagru Ponoj na Półwyspie Kolskim. W skrajnie trudnych warunkach polarnych pracował przy budowie infrastruktury wojskowej i dróg.

Po ogłoszeniu w sierpniu 1941 roku tzw. amnestii dla obywateli polskich w ZSRR Jan Lis trafił do Tatiszczewa, gdzie formowano 5. Dywizję Piechoty Armii Polskiej w ZSRR.

Po ewakuacji Armii Polskiej pod dowództwem generała Władysława Andersa na Bliski Wschód i przekształceniu jej w 2. Korpus Polski Jan Lis kontynuował służbę w 5. Kresowej Dywizji Piechoty.

W jej szeregach uczestniczył w jednej z najważniejszych i najbardziej krwawych bitew kampanii włoskiej – bitwie o Monte Cassino. 18 maja 1944 roku, podczas natarcia na wzgórze San Angelo, nazywane również Górą Anioła Śmierci, został ranny. Za męstwo i bohaterstwo wykazane podczas walk otrzymał Krzyż Złoty Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Nie był to koniec jego wojennego szlaku. 6 lipca 1944 roku został ciężko ranny podczas walk pod Ankoną, w rejonie Palazzo del Cannone. Po powrocie do zdrowia nie powrócił już na pierwszą linię frontu. Pozostał w odwodzie 2. Korpusu Polskiego, pełniąc funkcję oficera broni.

Za udział w kampanii włoskiej został odznaczony m.in. Krzyżem Złotym Orderu Wojennego Virtuti Militari IV klasy, Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Pamiątkowym Monte Cassino, a także brytyjskimi Medalem za Wojnę 1939–1945 i Gwiazdą Italii.

Po zakończeniu II wojny światowej Jan Lis wraz z 2. Korpusem Polskim został przeniesiony do Wielkiej Brytanii. 9 lutego 1947 roku powrócił do Polski, wybierając Ojczyznę mimo trudnych powojennych realiów.

Swoje dalsze życie związał z ziemią kamiennogórską. Zmarł 23 maja 1967 roku i spoczął na cmentarzu w Kamiennej Górze.

Dziś, dzięki staraniom osób zaangażowanych w przywracanie pamięci historycznej, jego grób został godnie oznaczony. To nie tylko upamiętnienie jednego żołnierza, lecz także przypomnienie losów pokolenia Polaków, którzy nie wahali się poświęcić życia, zdrowia i osobistego szczęścia dla

wolności Ojczyzny.

Od Wielkopolski, przez Śląsk, sowieckie łagry, aż po Monte Cassino – droga Jana Lisa była świadectwem niezwykłej odwagi, wytrwałości i wierności Polsce.

Cześć Jego Pamięci!

Poprzedni Strona

Kamienna Góra

Wrocław

Upamiętnienie